Infanteriepantservoertuig voornamelijk gevechtstransportmiddel

* * * Door allerlei omstandigheden heeft in de Koninklijke Landmacht de mening postgevat, dat de infanteriepantservoertuigen, die thans in onze organisatie zijn opgenomen, *in beginsel* gevechtsvoertuigen zijn. Niets is minder waar en dat komt ook duidelijk tot uiting in de Memorie van Antwoord van de minister van defensie aan de Tweede Kamer, waarin staat te lezen: *„In feite zou ten aanzien van het AMX-zowel als van het YP408-voertuig ten opzichte van de infanterie voornamelijk gesproken moeten worden van een transportmiddel".*

Ditzelfde komt tevens tot uiting in de *„Nadere richtlijnen voor het gebruik van pantserinfanterie"*, zoals die onlangs door C-1LK met instemming van de BLS zijn bekendgemaakt en waarvan is gesteld, dat zij prevaleren waar zij in strijd zouden zijn met bestaande voorschriften. Deze voorschriften zullen worden gewijzigd.

„Het primaire doel van deze voertuigen", zo zeggen genoemde richtlijnen: *„is het zo ongeschokt mogelijk naar of op het gevechtsdoel brengen van de ingezeten infanterie, teneinde deze in staat te stellen, zo snel en doeltreffend mogelijk, aan haar gevechtsopdracht te voldoen".*

De misvatting, die tot nu toe bij sommigen over het *mogelijke* optreden van pantserinfanterie bestaat, heeft tweeërlei oorzaak. In de eerste plaats hebben zij een te hoge dunk van de waarde van de karakteristieken der infanteriepantservoertuigen, die — *hoewel ontegenzeglijk aanwezig* — veelal wordt overtrokken. In de tweede plaats houdt men in het algemeen bij het vaststellen van zijn tactische doctrines in onvoldoende mate rekening met de *werkelijke* gevechtsomstandigheden, zoals die zich in *oorlogs*tijd zullen aandienen en die in vredestijd nooit voldoende kunnen worden nagebootst, omdat men dan uiteraard niet met scherp kan schieten.

Uiteraard betekent elke mate van *pantsering* een aanmerkelijke verbetering op het vroeger geheel onbeschermd zijn van de infanterie; het pantser van *elk* infanteriepantservoertuig biedt evenwel slechts bescherming tegen de uitwerking van lichte infanteriewapens, artillerie- en mortierscherven en enigermate tegen fall-out. Maar dan moet het ook in zijn volle omvang worden uitgebuit, hetgeen betekent dat de luiken gesloten moeten zijn. Ook dán echter gaat elk bekend pantserafweerprojectiel er nog dwars doorheen en het is daarom ontoelaatbaar de infanterie in deze „semi soft-skin vehicles", zonder voldoende vuursteun van andere wapens, te laten optornen tegen gevechtsdoelen, die de tank met zijn onnoemelijk zwaarder pantser bij voorkeur uit de weg gaat. Het infanteriepantservoertuig is daarvoor niet ontworpen.

Inderdaad heeft de infanterie in haar pantservoertuigen een veel grotere armslag dan vroeger, hetgeen zich demonstreert in een grotere *snelheid* en *beweeglijkheid*. Zij is nu meer in staat in nauwe samenwerking met tanks op te treden, met een veel grotere kans op verrassing van de vijand. Maar ook hier doen zich beperkingen voor, en dit kwam onder meer tot uiting bij de laatste herfstoefeningen in Hohne, toen tanks de opdracht kregen niet harder te rijden dan 15 km, omdat de infanteriepantservoertuigen het tempo anders niet ongestraft zouden kunnen bijhouden. Het is duidelijk, dat de infanterie op deze wijze een blok aan het been van de tanks *blijft* (zij het in mindere mate dan vroeger, toen ze nog liep) en dat de tanks zodoende *wederom* meer en langer dan nodig aan het vuur van vijandelijke pantserafweerwapens worden blootgesteld, hetgeen tot onnodige verliezen aanleiding zal geven. In een geval als het onderhavige moet een tactiek worden toegepast, waarbij de karakteristieken van beide teamgenoten zoveel mogelijk tot hun recht komen. Hierover willen wij het een ander maal uitvoeriger hebben.

Zonder enige twijfel heeft de infanteriegroep een grotere *vuurkracht* verkregen in de .50 boordmitrailleur en een aantal LAW's, welke laatste overigens eerst nut afwerpen bij het gevecht te voet. En de .50 boordmitrailleur heeft slechts een beperkt pantserdoorboringsvermogen op relatief korte afstand; de spreiding van het wapen, gevuurd van af het rijdende voertuig, is bovendien vrij groot, waardoor aan het neutraliserend effect een niet al te grote waarde mag worden toegekend. De .50 is daardoor een wapen, dat in eerste aanleg dient om het voertuig zelf te beschermen, dan wel de uitgestegen infanterie, indien deze on-

voldoende door hulpwapens zou kunnen worden gesteund.
Hier raken wij meteen een van de essentiële punten van het infanterieoptreden: *zonder adequate steun van artillerie, mortieren, tanks en, in voorkomend geval, van luchtstrijdkrachten, is ook in het moderne gevecht geen aanval of tegenaanval mogelijk.* Op zichzelf aangewezen, heeft ingezeten infanterie geen enkel antwoord op de vijandelijke pantserafweerwapens, waarvan deze rijkelijk is voorzien en waarbij dan doorgaans ook nog moet worden gerekend op de aanwezigheid van tanks in voorste lijn. *De infanterist blijve toch met beide benen op de grond staan! Inderdaad kan hij meer dan vroeger, maar zelfs hij kan geen ijzer met handen alléén breken.* Onderschatting *van zijn kunnen is ongetwijfeld verkeerd, omdat dan geen volle rente van het toegenomen kapitaal zal worden getrokken;* overschatting *evenwel kan slechts leiden tot een domweg met het hoofd tegen de muur lopen, zonder enig ander resultaat dan eigen vernietiging.*
En dan denken sommigen bij het woord „karakteristieken" ook aan de *waarnemings-* en *verbindingsmogelijkheden* van het pantservoertuig, maar dat is moeilijk houdbaar. Waarneming uit een rijdend voertuig is altijd lastiger dan waarneming te voet, zelfs al zijn alle luiken open. Dit kan men daarom geen karakteristiek noemen. Dat overigens elke redelijke kans op waarneming moet worden uitgebuit is duidelijk. Verder heeft het voertuig inderdaad uitstekende, ingebouwde verbindingen, maar daarover moet elk voertuig beschikken, dat op de een of andere manier kan worden geroepen aan gevechtsacties deel te nemen.

Concluderend willen wij stellen, dat de in onze landstrijdkrachten ingevoerde pantservoertuigen de infanterie inderdaad *aanmerkelijk* betere mogelijkheden bieden om haar in nauwe samenwerking met tanks te laten optreden. Zij is nu bijvoorbeeld tegen zekere gevaren beschermd, waaraan ze vroeger was blootgesteld.
Het zou evenwel onjuist zijn indien men haar, in haar voertuigen gezeten, bij het gevecht een rol zou toebedelen, die ver boven de bereikte verbeteringen uit grijpt en waarbij een gevechtsdoel op eigen kracht zou moeten worden genomen, dat tevoren niet „stormrijp" is gemaakt door de vuursteun van andere wapens, die voor elk soort van gevecht nog steeds onontbeerlijk zijn.
Dat zich omstandigheden kunnen voordoen, waarbij het infanteriepantservoertuig een meer zelfstandige functie kan en moet vervullen en bij de uitdrukking „gevechtstransportmiddel" de nadruk meer op het woord „gevecht" komt te liggen, is onmiskenbaar. De Memorie van Antwoord gebruikt niet voor niets het woord „voornamelijk".

Als stelregel kan worden aangenomen, dat de infanterie in de voertuigen wordt verplaatst zolang de gevechtsomstandigheden niet tot uitstijgen, al dan niet voor het gevecht te voet, nopen; *uitstijgen en zich te voet voorwaarts bewegen betekent namelijk altijd tempoverlies en dat kan vooral onder de moderne gevechtsomstandigheden funest zijn.* Wil men het woord „verplaatsen" liever vervangen door „deelnemen aan het gevecht", omdat deze term in de officiële definitie van pantserinfanterie voorkomt, dan is ons dat om het even, mits dit niet leidt tot eisen, waaraan in de werkelijkheid nooit zal kunnen worden voldaan.
In feite geldt eenzelfde praktische overweging voor het rijden met open of gesloten luiken. Rijden met gesloten luiken noopt de man tot het aannemen van een enigszins gedrongen houding in een donker voertuig met weinig ventilatie, hetgeen vooral hinderlijk kan zijn indien bij grote droogte door het terrein moet worden gereden. *In het algemeen kan hier worden gesteld, dat de luiken slechts gesloten moeten worden gehouden als de tactische omstandigheden dit noodzakelijk maken.*
De noodzaak zich aan te passen aan de tactische omstandigheden legt, vooral bij de moderne gevechtsvoering, een grote verantwoordelijkheid op de schouders van de commandant op elk niveau; steeds minder zullen die omstandigheden voor een gehele operatie kunnen worden voorzien, aangezien ze snel volkomen kunnen veranderen. Dit is een van de redenen, waarom tegenwoordig op elk niveau steeds meer op het initiatief van de commandant moet worden vertrouwd.
Om de troepencommandant evenwel tenminste *enig* houvast te geven, volgt hier een aantal suggesties ten aanzien van het al dan niet rijden met geopende luiken en het eventueel uitbrengen van vuur uit voertuigen met andere wapens dan de boordmitrailleur. Indien hierbij uitdrukkingen als „in beginsel" e.d. worden gebruikt, dan is dat om duidelijk aan te geven dat het „absolute" in de huidige gevechtsvoering niet meer bestaat, zo dat al ooit het geval is geweest.

1. *Luiken* IN BEGINSEL *gesloten*

a. Kort voor en tijdens de inzet van eigen kern-

wapens, indien hiervoor een waarschuwing werd gegeven.

b. Indien kan worden verwacht, dat men onder werkzaam eigen of vijandelijk artillerie- of mortiervuur kan komen, dan wel onder de werking van vijandelijke of eigen luchtstrijdkrachten en bepaalde omstandigheden, hierna gegeven in de punten 2, 3 en 4, zich *niet* voordoen. Het is duidelijk, dat gevaar voor artillerie- en mortiervuur in het bijzonder bestaat naarmate de afstand tot de vijand geringer wordt en het voertuig onder directer gevechtsomstandigheden wordt ingezet. De factoren terrein en vijand, en daarbij vooral 's vijands waarnemingsmogelijkheden, spelen hier een belangrijke rol, evenals de omstandigheid dat onze potentiële vijand over een grote macht aan artillerie en mortieren beschikt, alsmede over een sterke tactische luchtmacht.

c. Indien inzet van vijandelijke kernwapens redelijkerwijze kan worden verwacht.

2. *Luiken* IN BEGINSEL *open*

a. Bij niet-tactische verplaatsingen.
b. Bij tactische verplaatsingen, indien de omstandigheden als bedoeld onder 1 zich niet voordoen.

3. *Luiken open, gehele bemanning gereed tot vuren*

a. Indien, tijdens een verplaatsing, bedekt terrein wordt doorschreden waarin overvalling door de vijand mogelijk is en de infanterie om bepaalde redenen niet is uitgestegen, een en ander indien de omstandigheden, bedoeld onder 1, niet aanwezig zijn, dan wel een aan het gevaar ondergeschikte rol spelen. Een voorbeeld hiervan kan zijn het doorschrijden van een dicht bos ver achter de frontlijn, indien in die omgeving eerder subversieve acties zijn gemeld.

b. Bij het doorschrijden van bebouwde kommen, ter beveiliging tegen mogelijke subversieve acties dan wel uit machtsvertoon, indien de omstandigheden als bedoeld onder 1 niet aanwezig zijn, dan wel een aan het gevaar ondergeschikte rol spelen.

4. *Luiken openen indien nog niet open en gehele bemanning vuren*

a. Indien onverwacht op vijand wordt gestoten, bv. indien men in een hinderlaag valt.

b. Indien de vijand zodanig is gedemoraliseerd, dat hij zijn heil zoekt in een verwarde, overhaaste vlucht.

c. Indien zich belangrijke gelegenheidsdoelen voordoen en het buiten gevecht stellen daarvan tenminste opweegt tegen mogelijke risico's, bv. het onder vuur nemen van een overvliegende afdeling vijandelijke helikopters.

d. Indien, tegen alle berekeningen in, tijdens de laatste fase van een aanval blijkt dat het doel niet *voldoende* is geneutraliseerd en het niet meer mogelijk is *gedekt* uit te stijgen. In feite moet dit worden gezien als een noodzakelijke wanhoopsdaad in de hoop de krijgskans hierdoor alsnog te doen keren.

Bovenstaande opsomming is niet volledig en men zal haar ook nooit volledig kunnen maken. In vele, hier niet genoemde, gevallen zal men de voor- en nadelen van een bepaalde handelwijze zorgvuldig tegen elkaar moeten afwegen; het voorzien van *alle* mogelijke situaties is bij een gevecht tussen pantserstrijdkrachten onder moderne oorlogsomstandigheden, waarbij snelheid van besluitvorming en optreden een zo overheersende rol speelt, *niet meer mogelijk*. De verantwoordelijkheid voor het volkomen onverwacht nemen van een juist initiatief komt op een steeds lager niveau te liggen, hetgeen zich weerspiegelt in de steeds hoger wordende eisen voor commandanten van hoog tot laag. Het zal er tenslotte ook toe leiden dat voor bepaalde functies, waarvoor het vroeger zeker mogelijk was, niet meer met dienstplichtig personeel zal kunnen worden volstaan.
Eén van de meest sprekende voorbeelden hiervan is het juist uitbalanceren van het risico van verliezen door het rijden met open luiken, tegen de eisen waaraan waarneming en vuuruitwerking moeten voldoen, opdat men zijn taak naar behoren zal vervullen.

Normaliter zullen bv. voertuigcommandant en/of chauffeur, ook indien de luiken voor anderen gesloten zijn, met open luik rijden. Er zullen evenwel, zoals bij de tanks, zeker tijden komen, waarbij ook *dit* niet meer mogelijk is, want een dode voertuigcommandant of chauffeur ziet óók niets meer. Het ogenblik, waarop ook voertuigcommandant en chauffeur hun luik moeten sluiten, is niet in voorschriften vast te leggen en dit is slechts één van de vele van dergelijke puzzels, waarmee men in het moderne gevecht wordt geconfronteerd.

Zij, die alleen kunnen werken als alles in de voorschriften is vastgelegd, zullen in een komende oorlog niet lang leven; hun ondergeschikten ook niet.

Het vorenstaande dient vooral met deze gedachte als basis te worden gezien.

N.B. De aandacht wordt tevens gevestigd op de volgende bijdragen elders in dit nummer: a. het referaat in de rubriek „Uit de buitenlandse vakpers", getiteld „Het vuren uit het gepantserde personeelsvoertuig", b. de bijdragen in de rubrieken „Meningen van anderen" en „Antwoord op meningen van anderen" onder de titel „Pantserinfanterie, component van het gevechtsteam", c. het artikel „Pantserinfanterie - Divergerende opvattingen".

Nieuwe uitgave

Deterrence and strategy, door A. Beaufre (vert. door R. H. Barry), 174 blz., geïll. Uitg.: Faber & Faber, Londen, 1965. Prijs: 30 sh.

Dit boek is een vertaling van het in 1964 onder de titel „Dissuasion et stratégie" verschenen werk. Terwille van de leesbaarheid werd de Engelse vertaling gebruikt. Schr., die directeur is van het Institute Français d'Etudes Stratégiques, heeft in zijn boek gebruik gemaakt van vele aan dat instituut verrichte studies. Hij zet op duidelijke wijze uiteen wat de afschrikking eigenlijk is, wat zij behelst en welke invloed zij heeft op de strategie en de oorlogvoering. Hij toont aan, dat het dank zij deze afschrikking is, dat wij nog steeds zonder oorlog met wapengeweld leven. De enige manier om deze toestand te continueren ligt in het voortdurend laten bestaan van de afschrikking.
Het boek bestaat uit een inleiding, een deel handelende over de wetten die de afschrikking beïnvloeden, een deel dat gaat over de consequenties van de afschrikking en een conclusie. In de inleiding stelt schr. onder meer, dat er over het begrip afschrikking vele misvattingen bestaan, die het beeld vertroebelen en die de politicus, d.w.z. de man, die uiteindelijk de beslissing moet nemen, een vertekend beeld van de strategische werkelijkheid geven. Schr. hoopt met zijn boek daar onder meer een eind aan te maken.
Als een belangrijke conclusie in het 1e deel komt naar voren, dat een derde nucleaire macht, zelfs al is die relatief klein in vergelijking met die van de nucleaire grootmachten, zin heeft in het kader van de afschrikking. Eén van de taken voor deze kleine macht is het handhaven van de nucleaire instabiliteit, zonder welke, naar de mening van de auteur afschrikking bestaat. Het wegvallen van deze afschrikking zal zonder twijfel een oorlog tot gevolg hebben.
In het 2e deel beziet schr. wat de gevolgen van de afschrikking zijn op de verschillende vormen, waarin een conflict zich kan voordoen, en op de legeropbouw. Hij meent dat in strijdmacht in deze „nucleaire" tijd moet bestaan uit 3 delen: een nucleaire macht om de nucleaire afschrikking te bewerkstelligen, voorts met conventionele wapenen uitgeruste eenheden, klein maar zeer mobiel (ook door de lucht) en altijd ter beschikking, en tenslotte een nationale militie om de verdediging in alle vormen, waarin deze zich voordoet te voeren. Deze strijdkrachten moeten nationaal blijven, ze moeten hun wortels diep in het land hebben en ten nauwste ermee zijn verbonden.

Wanneer men dit boek beziet als een weergave van de conclusies van de aan het Institute Français gemaakte studies, behoeft het geen verwondering te wekken, dan Frankrijk is overgegaan tot de vorming van zijn „Force de frappe". Afgezien van het feit, dat de auteur duidelijk aantoont, dat Frankrijk niet handelt uit een negatieve instelling jegens zijn bondgenoten en ook niet uit een soort van ijdelheid, maar op grond van een doorwrochte beoordeling van de toestand, — waarbij het een ieder overigens vrij staat om andere factoren in te voegen of om andere conclusies te trekken — heeft dit boek grote waarde omdat het een eigen Europees geluid laat horen. Te lang hebben wij op dit gebied alleen maar geluisterd naar „de mening van anderen". Het lezen en bestuderen van dit boek wordt dan ook van harte aanbevolen. A.H.B.